No. 2983 Zaterdag 10 Sept. 1938 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Santa Rosa 100 jaar

Morgen viert de parochie van Santa Rosa het eerste eeuwfeest: 100 jaar van beschavingsarbeid.

Enkele maanden geleden heeft Pater Latour in een feuilleton in ons blad de geschiedenis van deze parochie verteld, welke feuilleton vertaald is in het Papiaments en thans in brochurevorm is verschenen.

Iedere parochie heeft niet alleen zijn geschiedenis, maar ook zijn vóórgeschiedenis. Dat Santa Rosa in 1838 een parochie werd, betekent niet, dat er vóór die tijd geen aandacht besteed werd aan de toen reeds vrij talrijke bevolking, die bijna geheel kaholiek was.

Wat dat katholiek zijn echter betekende, mag men opmaken uit een brief van hun eersten pastoor, de Z. E. Heer Putman, die tot de ontstellende ontdekking kwam, dat geen van de bijna vierduizend parochianen, die aan zijn zorgen werden oevertrouwd, het Onze Vader helemaal van buiten kende!

De mensen waren gedoopt en als ze hun laatste uur voelden naderen, lieten ze een priester roepen, om hen met de hulpmiddelen van de Kerk voor te bereiden op de dood. Die priesters moesten komen van de kerk van de H. Anna, de tegenwoordige kathedraal. Ze moesten een reis maken van soms uren lang, op een ezel, een muildier of een paard.

Het gevolg van deze primitieve toestand was, dat er Zondags zowat niemand naar de kerk ging. **Van de vrijen waren er enige, die hun Pasen hielden en van de slaven zowat niemand. Kindercommunie bestond niet en huwelijken kwamen zelden voor.**

Pastoor Niewindt, die in 1824 als Apostolisch Prefect hier kwam, ging twee jaar lang om de twee weken een keer de H. **Mis lezen op Santa Barbara. Tegenwoordig is dit terrein eigendom van** een fosfaatmaatschappij, maar toen was het een plantage, toebehorende aan George Curiel, gehuwd met Dorothea, oom en tante van „shon Nono", de huishoudster van pastoor Niewindt.

In Maart 1826 moest Mgr. Niewindt reeds wegens overspanning naar Holland en kwam in Juli 1827 terug met de E. E. H. H. van Lommel en van Leest. Deze laatste las toen bijna iedere Zondag op Santa-Barbara de H. Mis.

Hieraan kwam een einde toen de plantage in 1834 **van eigenaar veranderde en overging in handen van Jan Schotborgh, een protestant.**

Op 21 Augustus 1835 en nog eens op 2 November 1836 diende Mgr. daarom een request in bij den gezaghebber van de Kolonie Curaçao en onderhorige eilanden, om op eigen kosten een kapel of kerk te mogen oprichten in het oostelijk deel van het eiland, op een nader overeen te komen terrein.

Dadelijk ging hij op zoek naar zo'n terrein en probeerde het eerst met Kwartsje en Granbeeuw, maar beide pogingen mislukten, omdat de eigenaars ze niet verkopen wilden. Op 11 November echter van hetzelfde jaar 1836 kreeg Mgr. ten geschenke de toenmalige plantage Hors, waar wel geen huis op stond, maar die toch voorzien was van een zeer goede put en twee sterke dammen.

Er werd alvast in afwachting van antwoord uit Holland (de gezaghebber kon zelf niet beslissen) een hutje van maisstro gebouwd met vergunning van den gezaghebber Baron R. F. Raders, om de onwetenden in de christelijke leer te onderwijzen.

Als hoofd van deze nieuwe parochie werd aangewezen den Z. E. Heer J. J. Putman, die 1 Maart 1837 uit Holland was uitgezeild en op 14 April hier aangekomen. Het eerste jaar heeft pastoor Putman de H. Mis opgedragen in de open lucht onder een boom, maar reeds het volgend jaar liet hij in acht dagen tijds een strookerkje bouwen, waar volgens de overlevering op 30 Augustus 1838 voor het eerst het H. Misoffer werd opgedragen. Ook het woonhuis van den pastoor was een strohut.

Deze datum zal morgen plechtig herdacht worden met een pontificale H. Mis, welke om 9 uur zal worden opgedragen en waarbij het Fraterskoor de gezangen zal uitvoeren.

Na de H. Mis is het receptie.

In de namiddag zal een plechtig pontificaal Lof gecelebreerd worden waaronder predicatie van Zijne Hoogw. Excell. Mgr. P. I. Verriet.

Onze gelukwensen aan Pastoor Hegelsom en zijn parochianen.

Curaçao en Nederland

Met de jubileumdagen is er op Curaçao een publicatie verschenen, waaraan we hier meer dan gewone aandacht willen besteden.

De Beurs & Nieuwsberichten hebben hun lezers vergast, maar blijkens een mededeling ook maar alleen hun lezers, met een jubileumuitgave die er zijn mag.

Technisch zouden we deze uitgave wel meer verzorgd gewenst hebben, maar op dit gebied moeten de uitgevers van bladen roeien met de riemen die ze hebben, en een erge grote slag hebben deze Curaçaose riemen niet.

Doch dit is bij deze uitgave bijzonder jammer, aangezien de inhoud juist een betere verzorging waard geweest was.

In deze jubileumuitgave heeft de Beurs redactie een overzicht gegeven van het regeringsbeleid van Hare Majesteit Koningin Wilhelmina over het gebiedsdeel Curaçao en is daar zeer wel in geslaagd. In enkele hoofdstukken als: De Begroting; de Bevolking; het Regeringsreglement; de Defensie, de Gezondheidsdienst van Curaçao; de Sociale zorg; de wetgevende en uitvoerende macht; het Onderwijs; de belastingwetgeving en het Curaçao van nu, wordt zeer goed de histoire contemporaine weergegeven en daaraan lezenswaardige beschouwingen geknoopt.

We hebben wel eens hier en daar een vraagteken gezet bij het doorlezen; maar dit waren dan bezwaren van minder betekenis. Ons eindoordeel was dat de Beursredactie met de uitgave van deze brochure zich grote verdiensten heeft verworven.

Op volledigheid wil de redactie zelf allerminst aanspraak maken; maar wat hier ter lezing werd aangeboden, is van belang om bewaard te worden, juist omdat, gelijk de redactie zelf schrijft, de histoire contemporaine van Curaçao slechts fragmentarisch geschreven is.

Het voorwoord dan ook waarmee Z. Exc. Gouverneur Wouters deze jubileumuitgave heeft ingeleid, is dan ook ten volle verdiend.

Maar juist om dit alles vinden we het zo jammer dat het boekje geen grotere verspreiding heeft dan de abonné's van de Beurs. En nu bedoelen we niet zozeer een grotere verspreiding op Curaçao dan wel in Nederland.

Er is in de latere jaren wel een grotere belangstelling gekomen voor dit gebiedsdeel, maar deze overtreffende trap is slechts in vergelijking met de vroeger belangstelling; in wezen is deze nog zeer miniem.

Een dergelijke brochure als van de Beurs en Nieuwsberichten zou zeker op dit gebied veel goeds **kunnen** doen; maar van de mogelijkheid die er bestaat zou men ook moeten profiteren en daar mankeert nog zeer veel aan.

We weten van schrijvers, dat ze, behalve in de West-Indische Gids, artikelen over Curaçao haast niet geplaatst kunnen krijgen in Nederlandse vaktijdschriften. En de West-Indische Gids zelf, die dan speciaal zijn aandacht vraagt voor het Nederlandse grondgebied in de West, heef een kwijnend bestaan, omdat men zich op dat tijdschrift niet wil abonneren. Velen zeggen het is te duur; maar de feitelijke reden is, dat de **belangstelling** voor onze West te miniem is.

Een zeer markant feit van die weinige belangstelling hebben we in de jubileumfilm, welke de vorige week hier is vertoond en overal ook in Nederland vertoond wordt. Met geen woord wordt er gerept van Curaçao of Suriname. Wanneer over duizend jaren de huidige beschaving zou zijn weggevaagd en daaruit alleen de genoemde film als historisch document zou zijn overgebleven, dan zou het daarmee voor de historicus niet moeilijk te bewijzen zijn, dat tijdens de regeringsperiode van H.M. Koningin Wilhelmina Suriname en Curaçao niet meer tot de gebiedsdelen van het Rijk behoorden.

En de film die deze jubileumfilm begeleidde, vertoonde met al zijn mooie beelden over Nederland en Indië dezelfde leemte.

En nu zou het toch wel erg zijn, als bij de eerste opvoeringen in beperkte kring, niemand in Nederland deze leemte zou hebben gevoeld. Een herstel van deze fout leek ons toch niet zo moeilijk.

Maar het is niet gedaan. De belangstelling voor Curaçao en Suriname waren zo miniem, dat men deze gebiedsdelen in de rolprent niet miste.

We geloven, dat deze aangelegenheid wel eens zal mogen worden aangepakt door ons ijverig bestuur van het Algem. Ned. Verb. dat juist door de uitgave van een huwelijksfeestfilm op Curaçao, zo mooi heeft gewerkt om Nederland te herinneren dat er ook in de West nog een stuk ligt van de Rijkseenheid. Het moet voor dit bestuur, dat moeite noch kosten heeft gespaard om het eerst de jubileumfilm hier te vertonen, wel een grote teleurstelling zijn geweest dat Curaçao, daarbij zo totaal vergeten werd.

Ook in de tegenwoordige tijd gebeurt het nog niet zelden, dat we hier pas aangekomen Hollanders aantreffen, die niet weten, hoe de rare ideeën uit hun hoofd te krijgen, die men hen in Nederland over Curaçao had wijs gemaakt. We hebben dezer dagen nog iemand ontmoet, pas hier aangekomen, die we vroegen hoe het er mee ging? Uitstekend was het antwoord, want het valt me allemaal zo mee, omdat men mij in Holland Curaçao zo vreselijk zwart heeft voorgesteld.

Dikwijls vragen we ons dan af; hoe komt men toch in Nederland aan dergelijke nonsens?

En zo nu en dan krijgen we eens bij toeval een antwoord op deze vraag.

Zo hadden wij dezer dagen inzage van een brief van een leraar M.O. aardrijkskunde, die inlichtingen vroeg omtrent de volgende passus, welke naar zijn schrijven voorkomt **„in een nieuw veelgebruikt leerboek van de Middelbare school".**

Lees nu lieve lezer, en schrik niet, om wat in dat **veelgebruikt** leerboek te lezen staat:

> „De hoogste klassen van het volk (op Curaçao) kennen ook Nederlands, maar in de lagere school is de kennis ervan buitengewoon klein. Het onderwijs dat lange tijd verwaarloosd is, heeft daarin weinig verbetering gebracht. 90% van de kinderen is op de Katholieke school.
>
> Grotendeels wordt het onderwijs er gegeven door de Missie en dat het meest in het papiamento. Tegenwoordig wordt er enkele uren les in het Nederlands gegeven."

Tot zover het citaat, waarvan ons jammer genoeg de schrijver niet in de brief werd medegedeeld.

Is het niet erg, dat een officiëel leerboek zo iets aan de kinderen durft voor te zetten? Dat Nederlandse schoolinspecties dergelijke onwaarheden over de gebiedsdelen tolereren?

Of zouden deze misschien zelf ook niet beter weten?

Dan zou het toch eens goed zijn dat ze de jubileumuitgave lezen van de **Beurs.**

We willen hier daarom citeren wat de genoemde jubileumuitgave schrijft in een der mooiste artikelen over het onderwijs op Curaçao.

> **Het onderwijs werd gegeven in de Nederlandse taal en al die jaren door mag men,** zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs, een lange taaie worsteling noemen van het Nederlands tegen wat men wel met een weids woord, noemt de volkstaal. Het lijkt er niet op dat het Nederlands het hierbij gewonnen heeft en talloze malen treft **men nog mensen aan, die niet in staat zijn om een woord Hollands te begrijpen of in onze taal te antwoorden; doch langzaam aan ziet men onder de jeugd het verschijnsel optreden,** dat men in het Hollands gaat converseren en menigmaal kan men thans in het hartje van de „koenoekoe" verast worden door een Hollands antwoord uit de mond een jongen of een meisje, die enige jaren de kleine plattelandsschooltjes hebben bezocht. Dit verschijnsel stemt tot grote verheu**genis.**

Dit is de waarheid omtrent ons onderwijs.

We sluiten met de wens, dat het jubileumnummer van de Beurs ruime verspreiding moge vinden in Nederland en het werkje dikwijls worde geraadpleegd, om juistere inzichten te geven in de toestanden van dit gebiedsdeel. En moge het vooral er toe medewerken, dat de Nederlandse middelbare jeugd niet door een officiëel schoolboek zo verkeerd wordt ingelicht, dat een dergelijk onderwijs noodzakelijk een verwijdering brengen moet tussen de delen van het ene Nederland.

Het Rassisme in Italië

PROCES VAN DE SCHEIDING DER GEESTEN.

De culturele aanpassing van het nieuwe Italië aan zijn „as"-genoot, die thans met reuzeschreden verder gaat, wordt in het Vaticaan met oprechte bezorgdheid en droefheid gade geslagen: getuige de herhaalde veroordelingen door Z.H. den Paus uitgesproken: nog dezer dagen bij Zijn veroordeling van Italiaanse professoren. De reden hiervoor ligt niet alleen in de feitelijke richting, welke de binnenlandse fascistische politiek thans heeft ingeslagen, maar is ook te zoeken in de verwarring, die tengevolge van de laatste gebeurtenissen onder de Italiaanse katholieken dreigt te ontstaan.

In vroegere jaren en vooral in het laatste decennium, sedert het grootse verzoeningswerk tussen Kerk en Staat was een toestand van rust ontstaan, waar haast geen plaats meer scheen voor openlijke twist tussen katholieken en fascisten, juist omdat de fascisten merendeels katholiek en de katholieken fascistisch waren. De kleine wrijvingen en vinnigheden kwamen meestal uit een bepaalde hoek en raakte het grootste deel **van het Italiaanse volk niet.**

Een nieuwe twistappel.

Totdat nu door de nieuwe raspolitiek van het Italiaanse fascisme de noodlottige twistappel ook onder de katholieken dreigt te worden geworpen.

Aanvankelijk koesterde men nog de illusie, een mogelijk gewetensconflict te kunnen wegdoezelen door te wijzen op de verschillen tussen het Duitse en het Italiaanse rassisme, omdat dit laatste geen wijsgerig stelsel wil zijn en het eerste wèl, en trachtte dit verschil in principieel katholieke bladen zo veel mogelijk te accentueren. Ook de eerste uitlatingen van den Heiligen Vader, waarin reeds een onverbiddelijke veroordeling van alle dwalingen der nieuwe leer werd uitgesproken, zocht men op allerlei wijze uit te leggen, om toch vooral geen botsing tussen de Kerk en het fascisme in het verschiet te roepen. Maar nadat de Paus de nieuwe Italiaanse rassenleer eenmaal openlijk bij naam had genoemd en de Duce Hem onmiddellijk op scherpe wijze had geantwoord, bleek een struisvogelpolitiek voor de Katholieken niet meer mogelijk.

Houding van Papini.

Sindsdien werd door niemand minder dan door den bekenden katholieken schrijver Giovanni Papini, die ook bij den Duce in hoog aanzien staat en lid is van de Italiaanse Academie, getracht in deze moeilijkheden voor zijn mede-katholieken de gouden middenweg uit te stippelen, door hen te wijzen op de noodzakelijkheid, dat een staat, ook indien hij uit gelovige katholieken bestaat en door goedwillende leiders geregeerd wordt, toch niet uitsluitend de abstracte katholieke leer tot enig richtsnoer kan maken van zijn politiek, omdat wij nu eenmaal het feit hebben te aanvaarden, dat er voorshands in de wereld ook nog andere richtingen en geloofsbelijdenissen bestaan.

Papini verdedigt dan het samengaan van zijn vaderland met het Derde Rijk en verklaart, dat hieruit voor het katholieke karakter van Italië evenmin enig gevaar was te duchten als van enig ander verbond tussen heterogene machten en mogendheden ooit een geestelijke beinvloeding voor derzelver volgelingen en onderdanen het gevolg was geweest. Dit betoog van den beroemden katholieken schrijver mist echter alle overtuigingskracht, omdat hij als voorwaarde voor deze geestelijke immuniteit het ontbreken stelt van enige gemeenschappelijke ideologie, terwijl Mussolini juist herhaald en zeer nadrukkelijk heeft gewezen op de ideologische gemeenschap en de gemeenzame beginselen van het Italiaanse fascisme en het Duitse nationaal-socialisme. Inmiddels heeft Papini het reeds noodzakelijk geoordeeld in de „Avvenire" plechtig te verklaren, dat in geen geval in zijn boven aangehaalde uitlatingen een aanval mocht worden gezien op de „Katholieke Actie" in haar critiek op de recente Italiaanse politiek. Papini vindt het ook van belang er op te wijzen, dat zijn genoemde beschouwing reeds in Juni was geschreven, dus toen hem de allerlaatste wending in de politiek van het fascisme nog niet bekend was.

Wat de fascistische pers schrijft.

Maar het proces van de scheiding van de geesten gaat verder. Vroeger zou het zelfs in de anti-clericale hoek van de Fascistische pers als smakeloos hebben gegolden, in de polemieken tegen de kerk ook den geheiligden persoon te betrekken van den Vader der Christenheid.

Thans, nadat de Duce hiertoe het sein heeft gegeven, herhalen zich echter de gevallen, dat door de Italiaanse pers uitlatingen van den Heiligen Vader worden ontleed en aan een vaak alles behalve eerbiedige critiek worden onderworpen. Zo keert zich het Romeinse blad „Il Tevere" tegen een schertsende opmerking van de Pontifex, waarmede deze zich verweerde tegen de verdenking van anti-Duitse gezindheid omdat Hij een nakomeling was van de Milanezen, die in 1848 de Duitsers uit hun stad hadden verdreven. Het Romeinse blad ironiseert de Pauselijke woorden en zet uiteen, dat er toen geen Duitsers in Milaan zijn geweest, maar Oostenrijkers, en dat de Pruisen-Duitsers juist steeds de enige ware vrienden van het herenigde Italië bleken te zijn, terwijl **de Habsburgers** en Oostenrijkers het jonge land in hun egoisme trachtten te verstikken. Deze felle critiek van de „Tevere", die met koeien van letters op de voorpagina **stond te lezen, werd door de gehele Italiaanse pers met levendige instemming aangehaald.**

Een krachtproef.

Nog heftiger is de critiek welke zich minister Farinacci onlangs veroorloofde tegen de verklaring van den Paus, dat men niet aan de Katholieke Actie zou kunnen raken zonder ook Hem te treffen.

De oud-secretaris van de Fascistische partij stelt hiertegenover dat er voor het Fascisme geen enkele grens en geen enkele hinderpaal bestaat, wanneer het gaat om de strijd voor de natie en voor de Italiaanse beschaving.

Aan het slot van zijn betoog waarschuwt Farinacci den Paus, het niet op een krachtproef te laten aankomen, omdat dan zou blijken, dat er in het geheel geen jonge Katholieke Actie in Italië bestaat, maar slechts jonge Italiaanse fascisten. Voor de keus gesteld tussen de plannen van de Katholieke Actie en hun liefde voor het Fascistische ideaal zouden zich allen trouw betonen aan de Staat en aan het Fascisme.

Tot voor kort had het de schijn, dat men in het fascistische kamp met de rassengeschiedenis nog niet op een bepaald afgebakend spoor was en vooral dat de fascisten het onder elkaar lang niet eens zijn, over wat de vers-ingevoerd rassentheorie van Mussolini van plan is.

Zo had onlangs het blad „Regime fascista" een polemiek met het Romeinse fascistische studentenorgaan, dat, eigenlijk in het spoor van het Vaticaan, een afgrond ziet tussen de fascistische rassenopvatting en de Duitse. Het studentenblad noemde het rassisme van de nazi's terecht een mythe. Volgens de „Regime" is dat een absurditeit; zulk een opmerking, vond het blad, is van joodse oorsprong, omdat het juist de joden zijn, die erop uit zijn punten van tegenstrijdigheid te vinden tussen het fascisme en het nationaal-socialisme.

Het studentenblad heeft ook aan de hand van het communiqué van 16 Februari van dit jaar vastgesteld, dat er in Italië geen jodenprobleem bestaat. Ook hiertegen kwam het blad van Farinacci op. Ondanks de 40.000 joden, die Italië herbergt, is er wel zeker een jodenprobleem en dit probleem zou volgens Farinacci daarin bestaan, dat de joden voortaan niet uit de natie, maar uit de staat uitgedreven dienen te worden, of m.a.w. dat de joden wel als rustige dienende burgers in Italië leven kunnen, maar geen staatsambten mogen bekleden. Ze moeten in één woord behandeld worden als iedere andere vreemdeling, die buiten de spreekwoordelijke Italiaanse gastvrijheid op geen andere rechten bogen kan.

En uit de laatste besluiten van de Italiaanse regering ten opzichte van de Joden blijkt, dat Farinacci in het Rassime feitelijk de leidende figuur is.

Het wordt in alle geval voor de Katholieken in Italië een moeilijke tijd, omdat, zoals men ziet, de kwestie tussen Kerk en staat thans ook in Ialië scherp gesteld is en er geen plaats meer is voor struisvogelpolitiek.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

De toestand in Europa blijft zeer gespannen en dit van wege het vraagstuk der Sudeten Duitsers.

Volgens de berichten van heden (Vrijdagmorgen) zijn de onderhandelingen nog niet hervat. Onze lezers weten uit een vorige editie dat ze afgebroken waren, vanwege enkele incidenten van Sudetenafgevaardigden met de Tjechische politie.

Ons lijkt al dit zoeken naar incidenten te geschieden met een bewuste bedoeling om de onderhandelingen te rekken. Nu zijn er ook weer Duitse vliegmachines over Tjechisch gebied gevlogen wat ook al weer moeilijkheden geven zal.

Er gaan geruchten, dat Wiedemann, de persoon die enkele weken geleden ook al een mysterieus bezoek aan Londen bracht, weer naar Engeland zal afreizen in opdracht van Hitler. Berichten zeggen dat Hitler in zijn laatste rede op de Neurenberger Partijdag een plebiscict zal eisen van de Sudeten-Duitsers.

We zullen dus nog enkele dagen geduld moeten hebben alvorens de spanning wat zal verminderen.

Zo dachten ook de verschillende Ministers als Halifax van Engeland, Beck van Polen en Spaak van België, die dezer dagen hadden moeten afreizen naar de vergadering van de Volkenbond te Geneve. Maar ze hebben deze reis uitgesteld en hetzelfde wordt verwacht van de Franse Minister Bonnet.

Maar het gevaar van de toestand wordt nog veel meer duidelijk door de maatregelen welke Frankrijk aan het nemen is op militair gebied. Er hebben belangrijke legermutaties plaats gehad in de hogere posten. En Marseille, de sleutel van Afrika, is gemobiliseerd. Vermoedelijk als een reactie op deze laatste maatregel heeft Italië dezer dagen een verklaring afgelegd dat dit land nog geen oorlogsvoorbereiding is begonnen in verband met de Tjechische kwestie.

Europa is en blijft een kruitvat, wat elk ogenblik kan springen.

Intussen blijft in Palestina de opstand voortduren en lezen we van bommen en overvallen, ondanks censuur en staat van beleg door de Engelse militairen.

In Spanje is het betrekkelijk rustig en wordt alleen gestreden aan het Ebrofront en in Japan om de stad Hankow, welke door de Japanners wordt belegerd.

Maar wat wel steeds onverminderd doorgaat dat is het bombarderen der steden zowel in Spanje als in China.

Werd in de Wereldoorlog er althans nog enigszins naar gestreefd, om met het onderscheid tussen combattanten en non-combattanten rekening te houden — we zouden er aan kunnen herinneren, dat bij de bezetting van België Brussel door de Duitsers niet werd beschoten —, thans zijn wij zover dat de barbaarse tijden, toen iedereen over de kling werd gejaagd, in andere vorm herleven. Om de ellende in het vijandelijk land te vergroten, noodzaakt men de burgers hun steden te ontvluchten, om zo het gehele land te desorganiseren en de militaire tegenstand te breken.

Dat daardoor de haat en de verbittering nog groter worden en ook na het beëindigen van de oorlog nog jaren en jaren zullen blijven bestaan, schijnt een factor te zijn, die niet het minste gewicht in de schaal legt.

En deze feiten zijn wel zeer beschamend voor het peil, waartoe de moderne beschaving met haar intellectualistische cultuur van techniek-zonder-moraal en zonder geestelijke beginselen gedaald is. De ontkerstening der wereld heeft wel tot verschrikkelijke gevolgen geleid, die hopelijk velen de ogen zal openen, nadat de zo ontelbare waarschuwingen werden veronachtzaamd.

Hoe cynisch het ook klinkt, toch is er een kern van waarheid in het woord van Napoleon: „Si Dieu n'existerait pas, il faudrait l'inventer". Een wereld zonder God is, zoals de feiten ook op ander gebied helaas maar al te zeer leren, ten dode opgeschreven.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

Katholicisme in Tsjecho Slowakije, Polen en Litauen.

De belangrijkste politieke ontwikkelingen in Europa hebben zich gedurende de laatste maanden bewogen om Tsjecho-Slowakije, Polen en Litauen. Van de politieke gebeurtenissen aldaar is ieder op de hoogte, die de dagbladen leest; maar wat onze bijzondere belangstelling verdient, dat is de godsdienstige toestand in die landen, waar het percentage Katholieken zeer hoog is.

Tsjecho-Slowakije, een in 1916 nieuw gevormde Staat, stond bij de aanvang van zijn politiek leven voor een groot godsdienstig probleem. Toen na de wapenstilstand de nieuwe republiek gevormd was, begonnen de Hussieten, volgelingen van Jan Hus, een ergerlijke propaganda tegen de Kerk. Overal moest de indruk gewekt worden, dat Jan Hus veroordeeld was, niet omdat hij ketter, maar omdat hij Tsjech was, uit sympathie voor Oostenrijk; de spanning van het nationale sentiment werd zo hoog mogelijk opgevoerd, tot nadeel van de Kerk. Door de steun van het Gouvernement en de invloed van het Socialisme, breidde de beweging zich zo sterk uit, dat er 36 kerken aan de Katholieken ontnomen werden, 61 priesters apostaseerden, en 48.000 leken de Kerk verlieten. Maar de Katholieken zetten een krachtig georganiseerde actie in. Het Gouvernement trok zijn steun in. Het schisma liep uit op een mislukking.

Een nieuwe onverkwikkelijke gebeurtenis greep plaats in 1925, toen ten gevolge van de deelneming van het Gouvernement in een anti-Katholieke demonstratie, de diplomatieke verhoudingen tussen de republiek en de Heilige Stoel verbroken werden. Die wantoestand bleef voortduren, tot in 1928 een dragelijke modus vivendi gevonden werd. Met het Katholiek Congres te Praag in 1936 trad een gunstige reactie in.

De Praagse niet-Katholieke bladen sloegen heftig alarm over de voortdurende toename van het Katholicisme, en de onophoudelijke afname van het atheisme in Praag, dat eenmaal het bolwerk was van atheisten en vrijdenkers. Het Praagse Stadsdepartement van Statistieken geeft maandelijks verslagen uit, over de veranderingen in het aantal leden van de diverse gezindten onder zijn inwoners. Naar het verslag over een der laatste maanden, traden 149 personen uit de Katholieke Kerk; hiervan gingen er 99 over naar de Tsjecho-Slowaakse Nationale Kerk; 24 werden Protestans, en 23 bleven „zonder geloof". Voor dezelfde maand tonen de cijfers, dat er in die maand 213 personen tot de Katholieke Kerk terugkeerden, waarvan er 96 kwamen uit de Tsjecho-Slowaakse Nationale Kerk, en 94 van de groep die zich „zonder geloof" noemen. De statistieken dierzelfde maand duiden een toename aan der Katholieke bevolking van 64 personen, en een afname van 121 dergenen die „zonder geloof" waren. De Tsjecho-Slowaakse Nationale Kerk groeide in de hoofdstad gedurende die maand aan met 48.

Hetzelfde streven openbaart zich in alle maandstaten van dit jaar. Terwijl het aantal leden der Tsjecho-Slowaakse Nationale Kerk langzaam toeneemt, hoofdzakelijk ten nadele der groep „zonder geloof", groeit het cijfer der Katholieke bevolking voortdurend aan, en het aantal afvalligen verdwijnt tegenover het veel groter aantal van hen die tot de Katholieke Kerk terugkeren.

Een inzender in het niet-Katholieke blad **Polední List**, (uiterst Nationaal), geef deze commentaar: „Als we de wisselingen in de maandstatistieken der kerkgenootschappen nagaan, dan komen we tot de conclusie, dat het atheisme voor een onvermijdelijke ondergang staat. De Tsjecho-Slowaakse Kerk neemt langzaam toe, hoewel het aantal van haar volgelingen, die tot de Katholieke Kerk terugkeren werkelijk alarmerend is. De Rooms Katholieke Kerk wijst een voortdurende groei aan. Dit is het gevolg van de politiek van de Staat. Het wil ons toeschijnen dat, — van kerkelijk standpunt —, de vrienschappelijke verhoudingen van politieke Katholieken met de Socialisten niet onvoordelig zijn voor de Katholieke Kerk".

De Heilige Stoel blijft aandachtig de politieke gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije volgen. Want er is een invloedrijke anti-Katholieke minderheid in het land, die er op uit is, om stoornissen voor de Kerk te verwekken.

Polen is een Katholiek land in merg en been. Gedurende de laatste tien jaar heeft men in alle opzichten grote vooruitgang kunnen constateren. Het Concordaat tussen de H. Stoel en Polen dateert van 10 Mei 1925.

Litauen is eveneens Katholiek. Ook daar greep sinds 1919 een grote vooruitgang plaats. Op de algemene conventie van Litauen, dat jaar te Bern gehouden, werd verklaard, dat wanneer de wereldoorlog een oorlog is geweest voor de vrijheid der verdrukte naties, aan Litauen het recht werd gegeven, om zijn nationale onafhankelijkheid te bewerkstelligen. Toen de oorlog geëindigd was, werd Litauen een onafhankelijke republiek. Van godsdienstig oogpunt was er reeds in 1905 onder de leiding van de geestelijkheid, een Katholieke Sociale beweging ingezet, ter bestrijding van het Socialisme.

De Pers kwam tot ontwikkeling, en zo ook het lager onderwijs; er werd een vereniging ter bestrijding van drankmisbruik opgericht, een ondersteuningsfonds en cooperatieve verenigingen.

Alles verliep zo gunstig, dat de Heilige Vader in 1926 het gewenst oordeelde, de kerkelijke indeling van Litauen op een nieuwe basis te organiseren, met een Metropoliet te Kovno, en vier suffragaan bisschoppen; en bij die gelegenheid had Zijne Heiligheid het genoegen te constateren: „Wij hebben met onze eigen ogen hun geloof en godsvrucht gezien, waarvan ze zo lange tijd met zo grote moed blijk hebben gegeven, en dat temidden van zo grote moeilijkheden; en overtuigd dat een beter kerkelijk systeem ontzaglijk veel zal bijdragen, niet alleen tot de groei van het Katholicisme, maar ook van het burgerlijke welzijn, hebben wij besloten een kerkelijke provincie op te richten. In 1937 werd er tussen het land en de Heilige Stoel een Concordaat getekend. De tegenwoordige Eerste Minister is een priester, Abbê Mironas, generaal-aalmoezenier van het Litause leger, die geroepen was om deze post te bekleden, bij het aftreden van M. Tubelis' Kabinet.

EEN ZEER DUIDELIJKE TAAL.

De buitenlandse Kroniekschrijver van „De Maasbode" wijdde zijn overzicht van enige tijd geleden aan het thema „De Kerk in Oostenrijk".

Met grote duidelijkheid doet hij uitkomen, dat aan de verwachtingen, door vele Oostenrijkse Katholieken gekoesterd omtrent de houding, welke het nationaal socialistische bewind na de „bevrijding" van Oostenrijk tegenover de Kerk zou aannemen, voorgoed de bodem is ingeslagen.

Van alle mooie beloften ten deze aan het Oostenrijkse Episcopaat gedaan, is hoegenaamd niets uitgekomen.

„De Kulturkampf, zo schrijft hij, de strijd tegen de katholieken is in Oostenrijk ontketend precies op dezelfde wijze als in Duitsland, in een versneld tempo, want in Oostenrijk moest in enkele weken gedaan worden, wat in Duitsland vijf jaren in beslag nam. En dat niettegenstaande de uitdrukkelijke belofte aan Kardinaal Innitzer, bij het sluiten van de „vrede" gedaan. Het was trouwens niet anders te verwachten: de innerlijke dynamiek van het nationaal-socialisme drijft onverbiddelijk en uit principiele noodzaak naar de volle verwezenlijking van de eigen levensbeschouwing, van de nieuwe Duitse godsdienst, het Duitse heidendom."

Men zal zich herinneren, zo voegt de Zuid-Limburger hier aan toe, dat ook in onze vaderlandse katholieke pers in de aanvang nogal meningsverschil aan de dag is getreden, omtrent de verzoenende houding, waarmee het nazi-bewind tegemoet werd getreden. Er waren er, die niet beter wisten te doen dan daarvan gunstige verwachtingen te koesteren. En die veel woorden van lof over hadden voor de grote voorzichtigheid, welke, naar zij beweerden, uit de tegemoetkomende houding sprak.

Anderen waren daaromtrent minder gerust. Zij meenden te moeten vrezen, dat het nationaal socialisme zijn aard in Oostenrijk al net evenmin zou verloochenen als het dat in Duitsland gedaan had. Een speculatie op een grondige bekering leek hun in hoge mate gevaarlijk.

Er is helaas slechts weinig tijd nodig geweest om te bewijzen, dat de pessimisten ditmaal volkomen gelijk hadden. Hun bange verwachtingen hebben zich niet alleen bewaarheid, maar ze zijn nog verre overtroffen.

Bovenstaand citaat uit „De Maasbode" spreekt daaromtrent een zeer duidelijke taal, die moeilijk misverstaan kan worden.

GODSDIENST EN POLITIEK.

In een zijner zeer gedegen beschouwingen, komt onze partijvoorzitter, mr. Verschuur, in „De R. K. Staatspartij" nog eens terug op bovengenoemd onderwerp. Wij lichten uit zijn betoog het volgende meer concrete onderdeel over de indirecte taak van de staat en over de vrijheid:

Staatstaak en rechtstreekse behartiging zijn twee. Tegenover het leven der maatschappij en de eigenlijke bron van alle werkzaamheid, het arbeidsvermogen der enkelingen, zal de Staat de meeste diensten bewijzen, als hij zijn taak als een indirecte beschouwt. Zijn taak is de orde te handhaven, de mogelijkheid tot levens-ontplooiing te bieden, bevorderend steunend op te treden overal waar het niet noodzakelijk is, dat hij zelf rechtstreeks handelt.

Er zijn wel landen, waar de Staat de stelling aanvaardt, dat hij tot het gehele beschavingsleven der natie in betrekking staat, maar daar de gruwelijkste dwaling aan verbindt dat hij ook tot alle beschavingswerk de eerst geroepene is of meer doel dan middel is der beschaving. „Niets tegen de Staat" zegt Mussolini, „niets buiten de Staat, alles voor de Staat."

In een ander land ziet men de Staat als uitvinder van een (bovendien nog oppervlakkigdomme) levensbeschouwing fungeren, welke hij propageert met middelen van geweld, zoals de Islam eenmaal op de punt van het zwaard is voortgeplant, met dien verstande, dat de geweldpleging thans meest in onbloedige, maar evenzeer martelende middelen toe- [illegible] onderwijs, bevordering van dieper levensinzicht ligt de Staat niet. Hij heeft daarbij een verwijderde, dienende rol. Zó alleen is hij een vriend en kweker van het geestelijk leven.

Wee de beschaving, als de Staat te haren opzichte zich niet op de juiste plaats houdt. Niet alleen het geloof, ook de wetenschap wordt daar mishandeld. Van de vrijheid, welke toch wel allermeest de intiemste overtuigingen, aangaat en onze beste functie, het denken, blijft daar weinig over. Om het bittere lot van onze communisten, die met grillig-veranderlijke wachtwoorden van Moskou moesten meezwenken, hebben wij meewarig het hoofd geschud.

Maar mensonterend is het zeer zeker ook, als de wetenschap kruipt voor een regeringsbureau, mede ten bewijze, dat kennis alleen geen karakter vormt, of als men in 1938 plotseling gedwongen wordt over een biologisch vraagstuk het tegenovergestelde te denken van „wat men sinds 1932 op regeringsgezag geleerd" houden heeft. Welke lugubere gevangenis wordt zo heel de samenleving.

Slechts bij een juiste inrichting der samenleving blijft de Staat op zijn plaats en de vrijheid ongerept. Als standaardmodel gelde de oplossing van het onderwijsvraagstuk. Over de generale lijn van het particulier initiatief moet de ware richting van het beschavingswerk der samenleving worden gezocht.

Welk een arme godsdienst zou het zijn, als hij op het staatsdoel ware afgestemd, in staatsboeien gekneld. Hoe armzalig zijn de pogingen wat verhevens en groots te leggen in die officiele levensbeschouwingen.

R. K. KERKEN.

Parochiekerk Otrobanda:
4.45 v.m. H. Mis.
7 v.m. H. Mis (Kindermis)
8.30 v.m. Hoogmis met Holl. Preek.
7 n.m. Lof
Iedere Woensdagavond 7 uur Jongenscongregatie met Holl. Preek.

Parochiekerk Pietermaai:
4.30 v.m. H. Mis.
6 v.m. H. Mis.
7.30 v.m. H. Mis. (kindermis, niet voor volwassenen)
8.30 v.m. Hoogmis.
6.30 n.m. Lof.
Iedere Woensdagavond 7 uur Jongenscongregatie.

Parochiekerk San Mateo:
4.45 v.m. H. Mis.
6.30 H. Mis
7.45 Kindermis
9 v.m. Hoogmis.
7 **n.m. Lof.**
Iedere Woensdagavond 7 uur Jongenscongregatie met Holl. Preek.

Parochiekerk Groot Kwartier:
4.45 Vroegmis.
6.— H. Mis voor de Portugezen.
7.— H. Mis voor de kinderen.
8.15 Hoog-Mis.
4.30 Lof.

In de week dagelijks de H. Mis om 6.30 uur.

In alle kerken gelegenheid tot Biechten: **iedere Zaterdag van 4 tot 8 uur n.m.; en daags voor iedere grote feestdag.**

Ledenvergadering Sceom.

Alle kantoor- en winkelbedienden worden uitgenodigd tot de belangrijke vergadering van de Sceom, te houden op

DINSDAG 13 SEPTEMBER A.S.

in het theater Brion, des avonds kwart over acht.

De agenda bevat o.a. een algehele statutenwijziging, bespreking van de resultaten der gehouden enquete, program van actie voor de naaste toekomst.

Na reorganisatie van de vereniging zelf zal Sceom ook zijn actie vernieuwen, daarbij gesteund door het Katholiek Bureau voor Sociale Actie. Alleen bereikt gij niets; weest samen sterk in een krachtige bond!

LAATSTE BERICHTEN.

Volgens de Engelse radioberichten van gisterenavond, zullen vandaag de besprekingen tussen Sudeten en Tjechische regering weer hervat worden.

Gisteren had de Engelse gezant in Berlijn een bespreking met Von Ribbentrop, waarop deze zich direct naar Hitler begaf. Hitler hield gisteren daarom niet de aangekondigde rede voor de vrouwen te Neurenberg.

De Engelse en Franse regringen zijn vanwege de ernst der situatie voortdurend in het nauwste contact. De Engelse Majoor Pratt, lid van de delegatie van Runciman heeft een onderzoek ingesteld naar de incidenten in Ostrau, en aan Londen medegedeeld, dat de details zeer overdreven zijn. Wegens het in bezit zijn van wapenen zijn 85 personen opgesloten: 83 hebben medegedeeld niet slecht te zijn behandeld.

De nieuwe voorstellen der Tsjechische regering houden o.a. in benoeming van functionarissen overeenkomstig de nationaliteiten, het instellen van een locale en een staatspolitie: gelijke rechten van de Duitse taal met de Tjechische: ontwikkeling van de industriëen in Sudetenland en cantonale zelfregering.

De Franse pers blijft klare taal spreken en waarschuwt Hitler voor een stap, welke de vrede van Europa in gevaar brengt. De minister president had besprekingen met de Minister van Marine en oorlog en de Tjechische gezant. Alle verloven werden ingetrokken en vooral in de oorlogshaven van Brest heerst grote activiteit.

Tengevolge van de spanning was de Beurs gisteren in Londen zeer zwak. Ook het pond sterling stond zwak tegenover de dollar.

CURACAO.

OPENING WERKKAMP BRAKKE PUT

Donderdagmiddag had de officiële opening plaats van het door het Leger des Heils ingerichte werkkamp Brakke Put Mej-mei. Majoor Beunders van het Leger des Heils begroette de aanwezigen, in het bijzonder Z. Exc. den Gouverneur en de vertegenwoordiger van de Heer Schonegevel, die wegens ziekte verhinderd was. Hij bracht dank aan het Bestuur en de C.P.I.M. en ook aan den Hemelsen Vader, die tenslotte al dit werk mogelijk maakt en die het werk Zijner handen niet los zal laten.

Na de opening door Z. Exc. Gouv. Wouters, sprak de Gouverneur en zeide dat Curaçao gelukkig niet door werkloosheid wordt geteisterd, maar men toch behoefte heeft gevoeld, om een bepaalde categorie in werkkampen te zamen te brengen, de jongeren tot 21 jaar, die in het grootbedrijf geen arbeid kunnen vinden en elders evenmin gemakkelijk worden aangenomen.

Voor deze jongens zijn er thans twee werkkampen geopend, van het Leger des Heils en van de Missie. De jongens zullen hier leren, zij zullen hier kennis opdoen en goede Christenen worden. Het Bestuur heeft aan dit doel gaarne zijn medewerking verleend en heeft daar ook een belangrijk bedrag ter beschikking gesteld. Men moet er echter nadrukke-

lijk rekening mee houden, dat deze werkkampen als scholen dienen te worden beschouwd. Het is niet de bedoeling om van deze werkkampen een soort van instituut voor misdadige jeugd te maken. Integendeel. De jongens, die hier komen hebben niets op hun kerfstok en behoren tot de normale jongelui en zeker niet tot de misdadige jeugd.

Wel deelde de Gouverneur verder mee, dat het Bestuur plannen heeft voor een instelling voor de misdadige jeugd.

Tenslotte brengt spr. dank aan de C.P.I.M. die deze plantag afstond en dit gebouw afstond. Dank aan het Leger des Heils, terwijl spr. een beroep doet op aller medewerking en zijn rede eindigt met God te smeken dit werk te zegenen.

Namens de Directie der C.P.I.M. sprak de Hr. Bichon van Ysselmonde en vervolgens Colonel Hodgson.

DE DADERS VAN DE INBRAAK OP RUST GEVONDEN.

De Recherche heeft gisterennacht weten te arresteren de daders van de grote inbraak te Rust. Het zijn drie mannen, twee Curaçaoenaars en een Engelse onderdaan. Het geld werd gevonden in een huisje aan de Oranjestraat, waar het onder de vloer verborgen was. In het geheel heeft men twaalfeneenhalf duizend gulden teruggevonden, terwijl de rest van het geld waarschijnlijk is opgemaakt.

De politie heeft de zaak nog steeds in verder onderzoek.

UITSLAG AANBESTEDING.

Bij de op 1 September 1938 gehouden aanbesteding voor het maken van een uitbreiding voor het Rustoord „Groot Kwartier" te Curaçao (perceel A), het bouwen van twee vroedvrouwwoningen met garage enz., één te St. Marie (2de District) en één te Barber (3de District) (perceel B), en het bouwen van twee dubbele strafcellen, één te Montagne en één te Cas Chiquito (perceel C)), werd ingeschreven als volgt:
Rijsdijk en Abeen, perceel A, *f* 19.780.—.
Max Britten, perceel A, *f* 15.430.—, perceel B, *f* 13.416,60, perceel C. *f* 1.985.—, Massa *f* 30.831.60.

VERENIGINGSLEVEN.

Zo men de ontwikkeling van het verenigingsleven in de laatste tientallen van jaren nagaat, dan zal men zien, dat Holland geen slecht figuur slaat. Men heeft **in Holland zeker heel goed de kracht van een organisatie ingezien, ja zelfs** werd de lust om te vergaderen zo sterk dat men nu spreekt van Holland als een vergaderland, een land waar als maar vergaderingen gehouden worden. Men dient wel te weten dat men die lust tot vergaderen wel nooit helemaal kan overgeven aan een ander geheel anders ingesteld volk. Wat men in die geschiedenis van het verenigingsleven echter goed moet bezien, is het langzaam doorbrekend bewustzijn bij de katholieken, dat de samenleving in vele landen eischte dat ogenschijnlijk aan godsdienst vreemde verenigingen als sportclubs, landbouwverenigingen enz. toch in uitsluitend katholiek verband moeten worden opgericht.

Daar is veel strijd over geweest, men wilde dat niet spoedig inzien, waarom of dat nu toch nodig was: Koren planten doet een katholieke boer toch net zo als een protestante boer b.v. en om een ander voorbeeld aan te halen — voetballen dat doen de katholieken toch óók met elf man etc.

Men kon maar heel langzaam inzien, dat het katholicisme meer is dan Zondags naar de kerk gaan en het werkelijk iets is wat van invloed is op onze gehele levenshouding, tot in bijzondere uitingen als bij sport zelfs.

Nu zijn er weer landen waar deze strijd nog gestreden schijnt te moeten worden: waar men nog moet gaan inzien, dat heus ons geloof goed beleefd, een apart verenigingsverband kan eisen. In sommige landen komt dit probleem nu pas aan de orde, daar b.v. tot nog toe alle verenigingen toch uit zowat uitsluitend katholieke leden bestonden.

Maar men moet daar eens ernstig over nadenken, waarom men in andere landen nu toch wel heilig overtuigd is, dat een dergelijk optreden van Katholieken noodzakelijk is, om ook aan het geloof uiterlijk onverschillige verenigingen op Katholieke grondslag op te richten.

En zo men na enig nadenken het niet kan inzien, wat te betreuren zou zijn, dan geven we de raad dat voorbeeld toch maar na te volgen: het inzicht zal heus wel volgen, ook katholieken b.v. tennissen met een net, en toch tennissen ze in Katholiek verband.

Br.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

De klerk ten kantore van den Koloniaal-Ontvanger Ch. E. W. Voges is gemachtigd om bij ontstentenis of afwezigheid van den subkassier ten kantore van den Koloniaal Ontvanger gelden in ontvangst te nemen voor den Koloniaal Ontvanger en daarvoor kwijting te geven.

De Commies Jhr. W. de Brauw, werkzaam ten kantore van den Gezaghebber van Aruba is benoemd tot hulp-ambtenaar van de Burgerlijke Stand op Aruba om bij afwezigheid, ziekte of ontstentenis van den commies X. H. Ch. M. Krugers dezen als hulpambtenaar van de Burgerlijke Stand te vervangen.

De tijdelijke schrijver V. Pellicer, werkzaam op de bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op Curaçao is overgeplaatst naar Aruba en werkzaam gesteld op de bureaux van de Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister op Aruba.

De tijdelijk schrijfster Mej. N. N. M. Lacle, werkzaam op de bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op Aruba is gedurende het tijdvak van 1 Sept. — 1 Nov. 1938 tijdelijk tewerk gesteld op de bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op Curaçao.

De tijdelijk schrijver P. A. Lenderbor, werkzaam op de bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op **Aruba is overgeplaatst naar Curaçao en werkzaam gesteld op de bureaux van de** Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op Curaçao.

De marktmeester, tevens opzichter van het abattoir G. Verwey is gerekend te zijn ingegaan de 17e Augustus 1938 in activiteit hersteld.

Aan den heer J. G. Statius Muller is op zijn verzoek met ingang van de 1ste September 1938 eervol ontslag verleend als lid van de Bioscoopcommissie onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig bewezen diensten.

Met ingang van de 7e September 1938 is aan de veldwachter op Bonaire Th. C. Wanga, wegens langdurige onafgebroken dienst van ruim zes jaren, twee maanden binnenlands verlof verleend.

Den landbouwkundige op Curaçao B. A. Bitter is opgedragen zich naar Trinidad te begeven om aldaar een cursus te volgen aan het Imperial College of Tropical Agriculture.

De Gouverneur heeft op een door Zijne Excellentie aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden verzonden telegram luidende: „Ter gelegenheid van Hoogstderzelver verjaardag biedt Curaçao Uwer Majesteit eerbiedige hulde en gelukwensen aan met betuiging van oprechte aanhankelijkheid en trouw", het volgende telegram ontvangen „Gouverneur Willemstad Curaçao. Voor de mij door Uwe Excellentie overgebrachte hulde en gelukwensen van Curaçao op mijn verjaardag betuig ik mijn welgemeenden dank" Wilhelmina".

Op een aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana verzonden telegram luidende „Curaçao biedt Uwer Koninklijke Hoogheid en Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard eerbiedige gelukwensen aan met verjaardag Hare Majesteit Koningin Wilhelmina" heeft Zijne Excellentie het volgende telegram ontvangen: „Gouverneur Curaçao, betuigen Curaçao onze hartelijke dank voor gewaardeerde gelukwensen. Juliana Bernhard".

De Gouvernements-Secretaris
Gronemeyer.

K.L.M.-DIENST OP WEST-INDIE.

De plannen voor een luchtdienst van Nederland naar West-Indië over het Zuidelijk gedeelte van de Atlantische Oceaan hebben voortdurend de volle aandacht der K.L.M. De route, die gevolgd zal worden, gaat van Amsterdam via Lissabon en de Kaap Verdische Eilanden naar Paramaribo, de hoofdstad van Suriname, en van hier naar Curaçao, waar de grote Oceaanlijn zal aansluiten op het West-Indische luchtnet.

Voor de tussenlandingen in Lissabon en op de Kaap Verdische Eilanden is vanzelfsprekend de toestemming dar Portugese regering nodig, welke, naar I.A.P. verneemt, juist dezer dagen is afgekomen.

Het wachten is thans alleen nog op het gereedkomen van het vliegveld te Paramaribo. Daarna staat niets meer in de weg aan het tot standkomen der luchtlijn, die Nederland met de West zal verbinden.

Geschikt materiaal voor de Oceaandienst bezit de K.L.M. reeds in de Lockheed Super Electra; voorzien van extra tanks kan dit toestel een afstand van 5000 K.M. zonder tussenlanding afleggen, waarbij men de hoeveelheid post, die meegenomen kan worden, veilig op 250 K.G. kan schatten.

Reeds eerder is door Howard Hughes een wereldvlucht en door de Polen een Oceaanvlucht met een Super Electra gemaakt. Bovendien heeft de Britisch Airways, belast met de voorbereiding van een dienst Engeland—West Afrika—Zuid Amerika, vier Lockheed Super Electra's besteld, bestemd voor deze nieuwe verbinding. De eerste Electra zou in Augustus geleverd worden, de overige drie in September. Na de levering beginnen de proefvluchten, vooreerst op het traject Londen-Lissabon, dat non-stop gevlogen zal worden. Op de duur zal de dienst via Bathurst naar Zuid-Amerika verlengd worden en tenslotte via de Andes tot Santiago de Chili gaan.

K KRO O

Wereldprogramma
Via P.C.J. Golflengte 31.28 m.
19.24 — 20.24 Curaçaotijd
Zondag, 11 September 1938.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „De moderne gymnasiast tegenover zijn klassieke vorming" door Pater Dr. N. van Doornik M.S.C.
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Voor Paul de Waart
6. Eventueel Vaderlandse Kroniek
7. Gramofoonmuziek.

Koloniale uitzending van K.R.O.
Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M.
9 — 10 uur Curaçaotijd.

1. Mars
2. „Katholieke Artsen in de Missie, voornamelijk in Ned. Indië" door Dr. N. H. v.d. Muyden
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
5. Eventueel Vaderlandse Kroniek
6. Gramofoonmuziek.

NIEUWE LIJST VAN VERWACHTE TOERISTENSCHEPEN.

Schip	Datum
ROTTERDAM	18 September 1938.
COLUMBUS	15 October 1938.
NIEUW AMSTERAM	21 December 1938.
KUNGSHOLM	27 December 1938.
COLUMBUS	14 Januari 1939.
KUNGSHOLM	14 Januari 1939.
STATENDAM	15 Januari 1939.
ROTTERDAM	15 Januari 1939.
NIEUW AMSTERDAM	18 Januari 1939.
STRATHMORE (van Londen)	27 Januari 1939.
MILWAUKEE (van Hamburg)	27 Januari 1939.
STATENDAM	29 Januari 1939.
OSLOFJORD	30 Januari 1939.
KUNGSHOLM	4 Februari 1939.
ROTTERDAM	4 Februari 1939.
NEW-YORK	5 Februari 1939.
STATENDAM	12 Februari 1939.
ATLANTIS (van Southampton)	12 Februari 1939.
GEORGIC	13 Februari 1939.
PILSUDSKI	13 Februari 1939.
NEW-YORK	26 Februari 1939.
LACONIA (van Engeland)	27 Februari 1939.
ROTTERDAM	1 Maart 1939.
STATENDAM	5 Maart 1939.
GEORGIC	6 Maart 1939.
OSLOFJORD	6 Maart 1939.
STATENDAM	27 Maart 1939.

VERNIELING.

Door den 27-jrrigen koopman G. werd bij de Politie aangifte gedaan van vernieling van autobanden. In verband hiermede is door de Politie aangehouden en gehoord, de 16-jarige Ch., die bekende de vernieling te hebben gepleegd. Tegen hem is procse-verbaal opgemaak.t

AANRIJDINGEN.

Op 28. Augustus j.l. is de 75-jarige werkman G. door een autobus aangereden, tengevolge waarvan hij een zijner benen brak. Tevens liep hij hierbij een flinke hoofdwonde op. Naar de oorzaak der aanrijding wordt een onderzoek ingesteld.

Eveneens had op 28 Augustus j.l. een aanrijding plaats tussen een vrachtauto en een motorrijder. De motorrijder, de 24-jarige matroos D. liep hierbij verwondingen op aan hoofd en knieën. Een onderzoek naar de juiste toedracht van de aanrijding wordt ingesteld.

Ten gevolge van een aanrijding in de avond van 31 Augustus j.l. werd de 30-jarige Portugees F. de L. zodanig aan zijn rechterhand verwond. dat hij ter verpleging moest worden opgenomen in het St. Elisabethsgasthuis alhier. Naar de oorzaak van de aanrijding wordt door de Politie een onderzoek ingesteld.

OVER DE KOP GESLAGEN.

In de avond van 28 Augustus j.l. is op Grote Berg, de autobus gekenmerkt C. 1452, over de kop geslagen, tengevolge waarvan een viertal inzittenden verwondingen opliep. Naar de oorzaak van het ongeval wordt door de Politie een onderzoek ingesteld.

TWIST MET DODELIJKE AFLOOP.

In de avond van 30 Augustus j.l. ontstond tussen twee arbeiders van de Mijn My. „Curaçao" te New Port, twist, die zo hoog liep, dat de een de ander zodanig op het hoofd sloeg, dat hij tengevolge hiervan in de morgen van 31 Augustus j.l. is overleden .De dader, de 33-jarige H. is door de Politie aangehouden en voor verder onderzoek in bewaring gesteld.

OPROEP AAN DE MEDESPELERS VAN HET ALEGORISCH SPEL.

Mevrouw Schoorl verzoekt ons aan de medespelers van het Allegorisch spel het volgende verzoek te doen: om de costuums in de volgende week bij haar in te leveren.

Zij die deze costuums willen behouden, kunnen dit doen voor de helft van de kostprijs.

Nadere inlichtingen daaromtrent zijn te bekomen bij Mevr. Schoorl.

Nogmaals zij deze uitdrukkelijk verzocht deze aangelegenheid te regelen vóór de 17e September a.s.

MOORD.

Gisterenavond kregen op Fleur de Marie twee Sabanezen twist, welke zo hoog liep, dat de een de andere doodsloeg. De verslagene is de 30-jarige Samuel Leverook. Het lijk is ter schouwing naar het St. Elisabehtsgasthuis vervoerd. De dader is in arrest.

Oproeping:

Het Gouvernement van Curaçao roept sollicitanten op voor de betrekkingvan tijdelijk schrijver.
Salaris:
ongehuwd — aanvang f. 900.— naar gelang van diensttijd vindt verhooging plaats tot maximum f. 1692.—
gehuwd. aanvang f. 900.— naar gelang van diensttijd vindt verhooging plaats tot maximum f. 1800.—

VOORUITZICHTEN:
Bij gebleken geschiktheid vindt na 3 jaar dienst bevordering tot klerk plaats indien betrokkene in het bezit is van:
a. *M.U.L.O. diploma of voldaan heeft aan het voorbereidend klerk-examen.*
b. *het vakdiploma voor klerk;*
Salaris klerk:
ongehuwd aanvang f. 1500.— naar gelang van diensttijd vindt verhooging plaats tot maximum f. 2268.—
gehuwd „ „ 1500.— naar gelang van diensttijd vindt verhooging plaats tot maximum f. 2904.—
Bevordering tot adjunct-commies kan plaats vinden van klerken in het bezit van het vakdiploma voor adjunct-commies na 4 jaar dienst als klerk.
Salaris Adjunct-commies:
ongehuwd aanvang f. 2616.— naar gelang van diensttijd vindt verhooging plaats tot maximum f. 3564.—
gehuwd „ „ 3468.— naar gelang van diensttijd vindt verhooging plaats tot maximum f. 4728.—
Salarisherziening is in voorbereiding.
Eigenhandig geschreven sollicitaties gericht aan Z. E. de Gouverneur in te zenden **voor** *1 October e.k. aan de Gouvernements-Secretaris.*
Geen persoonlijk bezoek dan na oproeping.

DE GOUVERNEMENTS-SECRETARIS.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Volgens berichten van hedenmorgen heeft de Engelse regering heden nacht 2 uur aan de Duitse regering medegedeeld, dat Engeland niet rustig zal blijven toezien, wanneer Duitsland de hand zal slaan aan Tjecho Slowakije.

De gezant Henderson kreeg opdracht voorlopig in Neurenberg te blijven.

Latere berichten melden, dat de Franse Atlantische vloot groot 62 schepen gisteren avond gereed gekomen is om ieder ogenblik uit te varen.

Door Engeland zijn tal van kleinere schepen uit de reserve aan de actieve vloot toegevoegd.

Rusland zou te kennen hebben gegeven, dat wanneer Tsjecho Slowakije nog verdere concessies zal doen aan de Sudeten, Rusland zijn verplichtingen zal herzien.

NEDERLAND.

Uit de Beurs- en Nieuwsberichten.

Bij de wedstrijden wielrennen te Valkenbugr voor amateurs kwam de Zwitser Knecht eerste, de Nederlander Demenni derde, Engel 5de, de Hoogh 6de.

Nadat Hare Majesteit de Koningin Woensdagmorgen eerst een rijtour had gemaakt die een ware zegetocht werd, hoorde de Koninklijke Familie in de middag een aubade aan van 13.000 zangers, zangeressen en kinderen. Dirigent was de heer F. J. Roeske, dezelfde die in 1898 dirigeerde.

Hare Majesteit en het Prinselijk Paar waren zichtbaar ontroerd bij het „Wiegeschreven op Prinses Beatrix), hetgeen tot uiting kwam in een langdurig handgeklap der Koninklijke Familie na beeindiging van het lied.

Aangaande de plechtige dienst in de Nieuwe Kerk wordt nog gemeld dat deze werd geleid door Ds. de Jong, en dat de prachtige koorzang werd gedirigeerd door Prof. Mengelberg.

De feesten in de hoofdstad werden door het mooiste zomerweer begunstigd, terwijl des avonds een vuurwerk werd afgestoken, dat buitengewoon slaagde.

Het aantal reizigers van en naar de hoofdstad wordt geschat op 180.000.

In Rotterdam werd door het overlijden van burgemeester Droogleever Fortuyn, na een korte ziekte, de jubileumvreugde merkbaar getemperd.

H.M.'s Gelderland zal de 17e October uit Nieuwediep naar Curaçao vertrekken, nadat het van 25 October tot de 1e November convooidiensten zal verrichten in de Straat van Gibraltar. 22 November zal het schip te Curaçao aankomen. De Sumatra vertrekt de 10e October naar Gibraltar en Madeira. De 20e December zal dit schip te Nieuwediep terug zijn. De Tromp zal van de 19e tot de 25 e November convooidiensten verrichten en zal de 29e November in het Moederlad terug zijn.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen
van
"De Curaçaose Voetbalbond".

UITSLAG FINALE WILHELMINA-BEKER.

JONG HOLLAND — S.U.B.T. 1—0.

COMPETITIE — PROGRAMMA.
MUNDO — NOBO

11 Sep. 1938 A-klasse	Jong Holland 1 — R.C.C. 1
18 Sep. 1938 A-klasse	Asiento 1 — Hercules 1
25 Sep. 1938 A-klasse	Feyenoord 1 — Scherpenheuvel 1
2 Oct. 1938 A-klasse	Asiento 1 — Jong Holland 1

RIO CANARIO

11 Sep. 1938 A-klasse	Hercules 1 — S.U.B.T. 1

De B-klasse, Res. A-klasse en Juniores wedstrijden zullen later worden bekend gemaakt.

Inschrijvingen:

Asiento. P. Houting
H. Hartgevers.
Hollandia P. Halewijn
L. G. den Houting

De verenigingen worden nogmaal eraan herinnerd de elftalopgaven tijdig in te zenden.

HET BESTUUR

IETS OVER DE HANDSCHOEN.

Een historische causerie.

De handschoen is slechts een onschuldig kledingstuk ter beschutting tegen de koude en toch worden er allerlei histories over verteld, die bewijzen, dat zij ook tot andere, minder onschuldige doeleinden gebruikt werd.

In de zestiende eeuw was het in de voorname wereld algemeen gebruik, dat men het binnenste van de handschoen met welriekend poeder bestrooide.

Dat de graaf van Essex, lange tijd de gunsteling van koningin Elisabeth van Engeland, van deze eens een paar gedughte oorvijgen kreeg, weet de geschiedenis met beslistheid te berichten. De aanleiding daartoe moet een handschoen zijn geweest. Ten tijde van koningin Elisabeth was het in Engeland gewoonte dat een cavalier een handschoen van de dame zijns harten zichtbaar aan zijn baret droeg. Zo had de graaf van Essex lange tijd een handschoen van zijn koningin op de baret gestoken en hij droeg ze ook nog toen hij reeds een geheim huwelijk gesloten had en bij Elisabeth in ongenade gevallen was. De ouder wordende koningin, met wie de banden verbroken waren, zag daarin een bespotting van haar persoon, rukte Essex de handschoen van de baret en diende hem oorvijgen toe.

Een andere handschoen van Elisabeth wordt in verband gebracht met Shakespeare. Toen Shakespeare, toen hij nog als toneelspeler optrad, in een drama een koning voorstelde, moet Elisabeth zo onder de betovering van Shakespeare's spel gekomen zijn, dat zij den vertolker van de koningsrol vanuit haar loge als teken van bewondering een handschoen toewierp. Shakespeare geraakte wegens dit gebeurde niet het minst in verlegenheid. Hij maakte een diepe buiging voor de koningin. Daarbij werden hem de woorden in de mond gelegd: „Ofschoon ik in dit land de hoogste waardigheid bekleed, buig ik mij en raap de handschoen niet op."

In Venetië was het in de tijd der Middeleeuwen algemeen gebruik, dat de vrouwen van de rijken en voornamen op de buitenzijde der handschoen de beeltenis van den echtgenoot of hartsvriend droegen.

Van de enigszins grillige koningin Christine van Zweden wordt beweerd, dat zij een zo grote vereerster van de dichter Corneille is geweest, dat zij zowel thuis als op reis steeds een handschoen van Corneille onder glas en ingelijst bewaarde. Een paar handschoenen werd bij het begin der 19e eeuw aan het Spaanse [illegible] een hofschandaal. Destijds regeerde in Spanje koning Karel IV of liever diens gemalin Louise Marie van Parma. Deze had een besluit uitgevaardigd, waarbij niemand zonder handschoenen voor het koningspaar verschijnen mocht. Een zeer temperamentvolle Franse hertogin, die zich destijds in Madrid ophield, en op 'n feest aan 't hof genodigd was, weigerde zonder handschoenen te verschijnen, speelde het ook klaar, met fijne kanten handschoenen aan tot het koninklijk paar door te dringen. Er ontstond een heftige twist tussen beide dames, waarbij de Spaanse koningin, die niet zo rap van tong was, aan het kortste eind getrokken moet hebben. Volgens de Sachsenspiegel, het oude Duitse rechtsboek uit de Middeleeuwen, moesten bij bepaalde misdrijven als boete wollen handschoenen aan de benadeelden gegeven worden.

Het woord handschoenmaken had in vroegere eeuwen in Duitsland een zeer slechte bijbetekenis. Men verstond daaronder niet het vervaardigen van handschoenen, maar omkoperij. Het gebeurde vaak, dat invloedrijke personen handschoenen geschonken werden, die schijnbaar slechts als attentie bedoeld waren, doch waarin echter goudstukken staken. In Nederland moest men zich vroeger bij „Handschoentje" heus geen kleine handschoen voorstellen. Met de naam handschoentje of handschoenbruid werden namelijk bruiden bedoeld, die een huwelijk sluiten met een man, die bij het huwelijk niet persoonlijk aanwezig is, maar in het verre Indië woont. De afwezige bruidegom wil of kan de verre reis naar het vaderland niet ondernemen en daarom geeft hij een broer of andere bloedverwant opdracht in zijn plaats als bruidegom op te treden. De bruidegom in Indië stuurt een rechter handschoen en met deze handschoen treedt dan de plaatsvervanger van den bruidegom voor het altaar. De bruid kan dan als jonge vrouw de reis naar Indië aanvaarden.

ROND HET HUWELIJK VAN SCHUSCHNIGG.

In verband met de schandelijke aantijgingen die door Gouwleider Bürckel over het particuliere leven van den voormaligen Oostenrijksen Bondskanselier Dr. Kurt von Schuschnigg gelanceerd zijn, heeft de K.W.P. zich om nadere inlichtingen tot de hoogste Kerkelijke autoriteiten in Oostenrijk gewend. Daar we, aldus schrijf de K.W.P., echter momenteel geen aanwijzingen hebben dat ons verzoek de desbetreffende instanties heeft bereikt, bepalen we ons thans tot de mededelingen die ons van niet-officiële, doch uit doorgaans goedingelichte kringen werden verstrekt.

Nadat de echtgenote van den voormaligen Oostenrijksen Bondskanselier bij een auto-ongeluk jammerlijk om het leven was gekomen, werd van verschillende zijden de vraag naar voren gebracht of Dr. Kurt von Schuschnigg nog ooit zou hertrouwen. Vroeger had hij tegen zijn intieme vrienden gezegd, dat hij er niet aan dacht om te hertrouwen, zolang hij nog Bondskanselier was.

Maar na de plotselinge politieke omwenteling in Oostenrijk en de gevangenneming van Schuschnigg rees voor den Kanselier de grote vraag: „Wat zal er met mijn kleine jongen gebeuren als ik niet meer tot de levenden zal behoren?" Want dit stond voor den ex-Kanselier wel vast, dat hij niet levend uit de handen van zijn vijanden zou komen. Het is algemeen bekend, dat Schuschnigg dol veel hield van den kleinen jongen, die zo vroeg en op zo tragische wijze zijn moeder verloor. Geregeld zag men Bondskanselier Schuschnigg met zijn zoontje aan de hand ter kerke gaan.

Gravin Czernin-Fugger.

Het is onjuist dat Schuschnigg een onwettige samenleving zou hebben gehad met Mevrouw Czernin-Fugger. Wel is het waar dat hij met deze mevrouw, wier huwelijk vroeger reeds door de hoogste kerkelijke rechtbanken nietig was verklaard, bevriend is geweest. Maar we weten ook, dat zij, wanneer zij een bezoek bracht aan Schuschnigg, steeds in gezelschap was, dus steeds gechaproneerd werd, zoals in goede Katholieke families steeds gebruikelijk is.

Schuschnigg heeft deze aangelegenheid uitvoerig en herhaaldelijk met zeer vooraanstaande geestelijken besproken, want Schuschnigg is een man met een zeer strenge zedelijke opvatting, voor wien het vanzelfsprekend was, dat hij bij een eventueel huwelijk de voorschriften van de Kerk en zijn geweten zou opvolgen.

Daarom is het des te schandelijker, dat door een officiële instantie in het Derde Rijk de eer en goede naam van een zo hoogstaand staatsman als Schuschnigg, wiens leven steeds onberispelijk is geweest, door het slijk is gehaald.

Het is de bekende methode die ook tegen de Duitse geestelijkheid en de Duitse bisschoppen zelf is toegepast.

Toen Schuschnigg dan de overtuiging had, dat hij niet meer levend uit de handen van zijn vijanden zou komen, heeft hij in het aangezicht van de dood een nieuw huwelijk aangegaan, teneinde daardoor zijn kind een zorgzame moeder te geven.

Het huwelijk is geheel overeenkomstig de kerkelijke voorschriften in de Dominicaner-kerk te Wenen bij volmacht (per procuratorem volgens Canon 1088 par. I en 1089 van het Kerkelijk Wetboek) voltrokken.

Bemoei u niet met zaken, die u niet aangaan: waarvan men u geen rekenschap zal vragen. Besnuffel ze niet nieuwsgierig. Gebeurt het bij toeval dat men er u over spreekt, toon dan dat die zaken vreemd zijn voor u en u niet aangaan. Zorg er voor dat zij niet binnendringen in het stille hoekje van uw hart en u de inwendige vrede storen.